

■ Həsən Azəri

Əslən cənubi azərbaycanlı olan, lakin fars dilində yazıb-yaradan Həsən Azəri 1975-ci ildə Təbriz yaxınlığındakı Bostanabad şəhərində dünyaya gəlmişdir. Hal-hazırda Tehranda yaşayır. İlk şeir kitabı olan “Gözlərinin haşiyəsindən” 1998-ci ildə işıq üzü görmüşdür. Digər şeir kitabları: “Limon ətri verən səhər çağı” (2013), “Küləklər harada ölür?” (2014), “Pərdələri çəkdi” (2016), “Sirayət” (2018).

Su
suyu batırmır.
Külək
küləyi dağıtmır.
Torpaq
torpağı basdırmır.
Od
odu yandırmır.
Amma insan
insanı...

* * *

“Dərindən sevinməyimiz üçün
aramıza məsafə girməlidir” -
Belə dedi dodaqlar
bir-birlərinə.

* * *

Fillər göldən su içirlər.
Dovşanlar göldən su içirlər.
Fillərin də, dovşanların da
kölgələri eyni çəkidedir.
Bunu gölün könlü bilir.

Böyük bir kədər keçir içimdən.
Kiçik bir kədər keçir içimdən.
Böyük kədər də, kiçik kədər də
eyni ağırlıqdadır.
Bunu mənim könlüm bilir.

* * *

Səni görmək üçün
çay olsaydım,
qayıdardım.
Dağ olsaydım,
qaçardım.
Yel olsaydım,
dayanardım.
Amma
səni görmək üçün
dəfələrlə
qayıtmış,
qaçmış,
dayanmış
insanam...

* * *

Biri soruşdu:
- Ağacın arxası, qabağı haradadır?
İkincisi dedi:
- Ağacın arxası, qabağı olmur.
Üçüncüsü gülərək bu sözlərə,
“Ağacın baltalandığı tərəfi
arxası sayılır” demək istədi.

- Sizdən nə gizlədim?
Soruşan da,
deyən də,
gülən də -
hər üçü mən idim.

- Mən amma
onlardan heç biri deyildim.
Çünki ağac idim mən.
Ağac
nə soruşar,
nə deyər,
nə də gülər.

* * *

- Yel, ey mülayim yell!
İpdən asılmış o köynəyə əs
və qurut onu
asta-asta.

- Hansı köynək?
- Qızın bulaq başında yuduğu köy-
nək.
- Hansı bulaq?
- Atın su içdiyi bulaq.
- Hansı at?
- Kişinin minib getdiyi at.
- Hansı kişi?
- Qanlı köynəyini
qızın
asta-asta
yuduğu kişi.

* * *

Ac balıqlar kimi
yuxarıya -
qurdlara dikmişik gözümüzü -
qaldırıcı kranın
qarmağından asılan.

* * *

Xudahafizləşərkən
havada əl yelləyən kəs
sanki bir şüşəni silir.
Bəli, vidalaşarkən
ikiyə bölünür sanki dünya
görünməz bir şüşə ilə.

* * *

İnsanlar
qəzet satılan köşklərin önündə
təzim edirlər.
Söylə,
hansı hadisə,
hansı xəbər
əyilməyimizə dəyər?

* * *

Bağrına bas
məni.
O qədər bərk ki,
anlamasın heç kəs
yaranın mənim,
yoxsa sənin
bədəninə
olduğunu!

* * *

Sənle rastlaşarkən
gizlətmək istəyirəm kədərimi.
Amma bacararammı?
Yox,
bacarmaram əsla!
Gözü yaşlı olub,
amma qolsuz paltar geyinmiş
bir kişi kimi.

* * *

Və sülh
əsgərlərin
iki savaş arasındakı
qısa istirahət zamanı idi;
Silahların soyuması üçün
bir fürsət.

* * *

Biz yaşamağı öyrəndik.
Qaçmağı öyrənən körpələr kimi.
Amma oyun vaxtı yox!
Qaçış vaxtı.

* * *

Hər ölü
yerə ekdiyimiz bir toxumdur.
Amma sementləyirik üstünü.

* * *

Anamdan soruşmuşdum:

- Dərəcəyim gülləri
necə edim ki, heç vaxt
qurumasınlar?
Demişdi ki,
ək.
Sevgilinin ətəyində ək.

Atamdan soruşmuşdum:
- Yaralarına nə etmişən
ki, onlardan
bir iz də qalmayıb?
Demişdi ki,
bağlamışam.
Sevgilimin yaylığıyla bağlamışam.

Qardaşıma dedim:
- Necə edirsən ki,
heç kəs görməyib əsla
sənin ağladığını?
Dedi ki,
səni ağladan hər şeye
kədər demə, ad tap ona
və adıyla çağır...

* * *

İşığı yandırırım.
Qaranlıqda bilinmir
hara qədər
yalqız olduğum.

* * *

Bir adam öldürsən,
qatilsən.
Bir neçə adam öldürsən,
cəlladsan.
Onlarla adam öldürsən,
əsgərsən.
Yüzlərlə adam öldürsən,
qəhrəmansan.

* * *

Hakim evə qayıtdı.
Bir qələm ağlayırdı
pencəyinin cibinə.

* * *

Araz çayının kənarında
kiçik bir daş götürüb
tulladım sərhəddin o üzünə.
Ah, Vətən!
Sənin üçün görə biləcəyim
yeganə iş budur.
Və kiçik bir yükdür ki,
qaldırıram sənin çiyindən.

* * *

Çox illər keçdi
ki, anlayım
küçədə ağlayanın
məzarlıqda ağlayandan
daha qəmli olduğunu...

İllər keçdi
və mən
çox küçələrdən,
çox məzarlıqlardan
keçdim.
Və anladım ki,
hətta öz evində gizlincə
ağlaya bilməyən kəs
hamıdan
daha kədərli...

* * *

Nə yaralarının yeri,

nə də səni yaralayanlar
məlumdur.
Göllərə bənzəyirsən, əzizim.
Və səni yaralayan hər daş
səndə dinclik tapır.
Yaralar
bir az da gözəlləşdirib səni...
Yatağında uyumuş
daşlarla gözəl olan
göllər kimi.

* * *

Sənə yaxınlaşıram.
Yanağına qoyuram dodağımı.
Amma anlamır heç kəs
ki, özümü öpdüm,
ya səni!
Demişdim öncədən
ki,
göllərə bənzəyirsən.

* * *

Topa açar itib küçədə.
Hamının ola bilər
həbsxana gözetçilərindən başqa.
Onlar
itirmirlər açarlarını.
Bir-birlərinə tapşıırırlar.

* * *

Balıq ol,
danış dünyayla həmişə.
Amma qoyma
kimsə eşitsin səsin.

* * *

Biz qoyun yeyirik, amma
quzuları sevirik.
Toyuq yeyirik, amma
cücələri sevirik.
Biz bir-birimizi qırıq, amma
uşaqları sevirik.

* * *

İki əlimiz var tutmaq üçün.
İki ayağımız gəlmək üçün.
Amma mən əllərimlə
tutmaqdan daha çox
buraxmışam.
Və gəlməkdən daha çox
getmişəm
ayaqlarımla.
Görəsən, əlim olmasaydı,
nəyisə verməzdimmə əlimdən?

* * *

Bu cür ki səsləyirsən məni,
həyatdəki
qoca ağacı da səslə.
Çiçəkləyər,
bilirəm,
hətta payızda da!

* * *

Səni saxlamaq istəyirdim.
İstəyirdim, ovcumda olasan.
Ovcum sıxıldıqca
daha çox əldən verdim səni.
Sən su kimiydın...

* * *

Külək qaldırır
düşməni torpağından
və gətirir sərhəddin bu tərəfinə.
Sonrakı gün
qarşından əsən külək
bu tərəfdən o tərəfə edir
torpağı...
Kimsə yox idimi əsgərlərə desin?
Evlərinizə qayıdın!
Qoyun
küləklər
davam eləsin
müharibəni!

Fars dilindən tərcümə edən:
Məhəmməd Nuri